

WP 242 PIELIKUMS. Bieži uzdotie jautājumi

1. Kāds ir tiesību uz datu pārnesamību mērķis?

Būtībā datu pārnesamība nodrošina iespēju datu subjektiem iegūt un atkārtoti izmantot “savus” datus viņu pašu mērķiem un dažādiem pakalpojumiem. Šīs tiesības veicina viņu iespējas viegli pārvietot, kopēt vai nosūtīt personas datus no vienas IT vides uz citu, neradot tam nekādus šķēršļus. Papildus patērētāju rīcībspējas palielināšanai, ko sniedz ierobežošanas novēršana, paredzams, ka tās sekmēs inovācijas iespējas un personas datu drošu un aizsargātu apmaiņu starp datu pārziņiem datu subjekta uzraudzībā.

2. Kādas iespējas sniedz tiesību uz datu pārnesamību īstenošana?

Pirmkārt, tās ir tiesības (“strukturētā, plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā”) **saņemt personas datus**, ko apstrādājis datu pārzinis, un uzglabāt tos uz privātas ierīces turpmākai personiskai izmantošanai, nenosūtot šos datus citam pārzinim. Šīs tiesības piedāvā datu subjektiem vieglu veidu, kā pašiem pārvaldīt savus personas datus.

Otrkārt, šīs tiesības sniedz iespēju datu subjektiem nosūtīt savus personas datus no viena datu pārziņa citam pārzinim, neradot tam “nekādus šķēršļus”, un sekmē viņu spēju viegli pārvietot, kopēt vai nosūtīt personas datus no vienas IT vides uz citu.

3. Kādi ir ieteicamie rīki, lai atbildētu uz datu pārnesamības pieprasījumiem?

Pirmkārt, datu pārziņiem būtu jāpiedāvā datu subjektam tiešas lejupielādes iespēja, un, otrkārt, viņiem būtu jāatļauj datu subjektiem tieši nosūtīt datus citam datu pārzinim. To varētu īstenot, piemēram, darot pieejamu lietojumprogrammu saskarni.

Datu subjekti arī var izmantot personas datu krātuvi — uzticamu trešo personu, kas tur un uzglabā personas datus un sniedz atļauju datu pārziņiem pēc vajadzības piekļūt personas datiem un tos apstrādāt, tā lai datus varētu viegli pārsūtīt no viena pārziņa citam.

4. Cik lielā mērā datu pārziņi ir atbildīgi par datiem, ko nosūta vai saņem, īstenojot tiesības uz datu pārnesamību?

Datu pārzinis, kas atbild uz datu pārnesamības pieprasījumiem, nav atbildīgs par datu apstrādi, ko veic datu subjekts vai cits uzņēmums, kas saņem personas datus. Tajā pašā laikā saņēmējs datu pārzinis ir atbildīgs par to, lai nodrošinātu, ka sniegtie pārnesamie dati ir atbilstīgi un nav pārmērīgi attiecībā uz datu jauno apstrādi, ka datu subjekts ir skaidri informēts par minētās jaunās apstrādes mērķi un — plašākā nozīmē — par to, ka tiek ievēroti datu aizsardzības principi, ko piemēro datu apstrādei atbilstīgi VDAR noteikumiem.

5. Vai tiesību uz datu pārnesamību īstenošana ietekmē datu subjekta citu tiesību īstenošanu?

Kad persona īsteno savas tiesības uz datu pārnesamību (vai citas VDAR paredzētās tiesības), šī persona to dara, neskarot jebkuras citas tiesības. Datu subjekts var īstenot savas tiesības, kamēr vien datu pārzinis apstrādā datus. Piemēram, datu subjekts var turpināt izmantot datu pārziņa pakalpojumu un gūt no tā labumu pat pēc datu pārnesamības darbības veikšanas. Tāpat, ja datu subjekts vēlas īstenot savas tiesības uz datu dzēšanu, tiesības iebilst pret

piekļuvi saviem datiem vai tiesības tiem piekļūt, datu pārzinis nevar izmantot to, ka iepriekš vai pēc tam ir īstenotas tiesības uz datu pārnesamību, lai kavētos vai atteiktos apmierināt datu subjekta citas tiesības. Turklāt datu pārnesamība automātiski neizraisa to dzēšanu datu pārziņa sistēmās un neietekmē datu saglabāšanas sākotnējo termiņu, ko piemēro datiem, kas nosūtīti saskaņā ar tiesībām uz datu pārnesamību.

6. Kad piemēro tiesības uz datu pārnesamību?

Šīs jaunās tiesības piemēro, ja ir izpildīti **trīs kumulatīvi nosacījumi**.

Pirmkārt, pieprasītie personas dati būtu jāapstrādā, izmantojot automatizētus līdzekļus (piemēram, izslēdzot dokumentus papīra formātā) un pamatojoties uz datu subjekta iepriekšēju piekrišanu vai uz tāda līguma izpildi, kurā datu subjekts ir līgumslēdzēja puse.

Otrkārt, pieprasītajiem personas datiem būtu jāattiecas uz datu subjektu un jābūt tā iesniegtiem. 29. panta Darba grupa iesaka datu pārziņiem neinterpretēt pārāk šauri frāzi “datu subjekta personas dati”, ja datu subjekta personas datu kopums satur trešo personu datus, kas attiecas uz datu subjektu un ko sniedzis datu subjekts, un ja datu subjekts, kas pieprasa datus, tos izmanto personiskiem mērķiem. Raksturīgi piemēri datu kopumiem, kas satur trešo personu datus, ir tālruņa sarunu dati (ar ienākošajiem un izejošajiem zvaniem), ko vēlas saņemt datu subjekts, vai bankas konta vēsture, kurā ietverti ienākošie maksājumi no trešām personām.

Personas datus var uzskatīt par tādiem, ko sniedzis datu subjekts, ja datu subjekts tos “sniedzis” apzināti un aktīvi, piemēram, konta datus (tādus kā pasta adrese, lietotājavārds, vecums), kas iesniegti, izmantojot tiešsaistes veidlapas, kā arī, ja tos ģenerējuši lietotāji vai tie savākti no lietotāju darbībām, izmantojot pakalpojumu vai ierīci. Turpretī personas dati, kas iegūti vai izriet no datiem, ko sniedzis datu subjekts, tādiem kā lietotāja profils, kas radīts, analizējot neapstrādātus viedos mērījumus, nav iekļauti tiesību uz datu pārnesamību darbības jomā, jo šos datus nav sniedzis datu subjekts, bet radījis datu pārzinis.

Šo jauno tiesību īstenošanai saskaņā ar trešo nosacījumu nevajadzētu nelabvēlīgi ietekmēt trešo personu tiesības un brīvības. Piemēram, ja datu kopums, kas nosūtīts pēc datu subjekta pieprasījuma, satur personas datus, kuri attiecas uz citām personām, jaunajam datu pārzinim šie dati būtu jāapstrādā vienīgi tad, ja šādi apstrādei ir atbilstošs juridisks pamats. Parasti par atbilstošu tiks uzskatīta apstrāde datu subjekta vienpersoniskā uzraudzībā tikai personiska vai mājsaimnieciska pasākuma ietvaros.

7. Kā par šīm jaunajām tiesībām informēt datu subjektus?

Par to, ka pastāv tiesības uz datu pārnesamību, datu pārziņiem būtu jāinformē datu subjektu “kodolīgā, pārredzamā, saprotamā un viegli pieejamā veidā, izmantojot skaidru un vienkāršu valodu”. Šajā saistībā 29. panta Darba grupa iesaka datu pārziņiem nepārprotami izskaidrot atšķirības starp datu veidiem, ko datu subjekts var saņemt, izmantojot tiesības uz pārnesamību vai piekļuves tiesības, kā arī pirms jebkura konta slēgšanas sniegt konkrētu informāciju par tiesībām uz datu pārnesamību, lai datu subjekts varētu izgūt un uzglabāt savus personas datus. Turklāt datu pārziņi, kas saņem pārnesamus datus, pēc datu subjekta pieprasījuma kā paraugpraksi var izmantot pilnas informācijas sniegšanu datu subjektiem par tādām personas datu īpatnībām, kas ir svarīgas viņu pakalpojumu sniegšanai.

8. Kā datu pārzinis var identificēt datu subjektu, pirms atbildēt uz viņa pieprasījumu?

29. panta Darba grupa iesaka datu pārzinim izveidot atbilstošas procedūras, kas ļauj personai iesniegt datu pārnesamības pieprasījumu un pieprasīt un saņemt ar viņu saistītos datus. Datu pārziņiem ir jābūt izveidotai autentifikācijas procedūrai, lai stingri pārliecinātos par tā datu subjekta identitāti, kas pieprasa savus personas datus vai plašāk īsteno tiesības, kas piešķirtas ar VDAR.

9. Kāds ir noteiktais termiņš atbildēšanai uz pārnesamības pieprasījumu?

Saskaņā ar 12. pantu datu pārzinim ir aizliegts pieprasīt maksu par personas datu sniegšanu, ja vien pārzinis nevar pierādīt, ka pieprasījumi ir acīmredzami nepamatoti vai pārmērīgi, "*jo īpaši to regulāras atkārtošanās dēļ*". Attiecībā uz informācijas sabiedrības un tamlīdzīgiem tiešsaistes pakalpojumiem, kas specializējas personas datu automatizētā apstrādē, ir maz ticams, ka atbildēšana uz vairākkārtējiem datu pārnesamības pieprasījumiem būtu uzskatāma par pārmērīgu slogu. Šādos gadījumos 29. panta Darba grupa iesaka noteikt saprātīgu termiņu, kas pielāgots kontekstam, un paziņot to datu subjektiem.

10. Kā jāsniedz pārnesamie dati?

Personas dati būtu jānosūta strukturētā, plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā. Šīm specifikācijām, ko piemēro līdzekļiem, būtu jānodrošina datu pārziņa sniegtā datu formāta sadarbspēja, kas ir vēlamais rezultāts. Tomēr tas nenozīmē, ka datu pārziņiem būtu jāuztur savietojamas sistēmas. Turklāt, lai saglabātu informācijas, ar kuru apmainās, precīzo nozīmi, datu pārziņiem kopā ar datiem būtu jāsniedz iespējami vairāk metadatu cik vien iespējams augstā precizitātes un detalizācijas līmenī.

Ņemot vērā iespējamo to datu veidu plašo klāstu, ko varētu apstrādāt datu pārzinis, VDAR nav paredzēti konkrēti ieteikumi attiecībā uz sniedzamo personas datu formātu. Vispiemērotākais formāts dažādās nozarēs būs atšķirīgs, un atbilstoši formāti, iespējams, jau pastāv, bet tāds vienmēr ir jāizvēlas, lai dati būtu interpretējami.

29. panta Darba grupa uzstājīgi mudina nozares ieinteresētās personas un arodasociācijas sadarboties un kopīgi strādāt, lai izveidotu savstarpēji izmantojamu standartu un formātu kopumu un izpildītu prasības, ko izvirza tiesības uz datu pārnesamību.